

**KISMEN RET
KISMEN TAVSİYE KARARI**

KARAR NO	: 2013/11
ŞİKÂYETÇİNİN ADI, SOYADI VE UNVANI	: . A. Z. / B . Y . .
ŞİKÂYETÇİNİN ADRESİ	: / . . .
ŞİKÂYET EDİLEN İDARE VE ADRESİ	: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı Bilkent / ANKARA
ŞİKÂYETİN KONUSU	: 2013 YGS Sınavına giren . . . / . . . 'in, sınavda yaşadığı panik atak ve aşırı stres sonucu sınavı yarıda bırakıp çıkmak zorunda kaldığından, bu uygulamaya son verilmesi ve mağduriyetin giderilmesi yönünde tavsiyede bulunulması istenilmektedir.
ŞİKÂYET BAŞVURU TARİHİ	: 01/04/2013
KARAR TARİHİ	: 30/09/2013

USÛL

I. ŞİKÂYET BAŞVURU SÜRECİ

1. Şikâyet başvurusu 01/04/2013 tarihinde yapılmıştır. 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a ve 46 ncı maddesinin birinci fıkrası ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikâyetin esas yönünden inceleme ve araştırmasına geçilmiş ve 04.2013/14 şikâyet no, 04.2013/903 öneri no'lu kısmen ret kısmen tavsiye önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

II. ÖN İNCELEME SÜRECİ

2. Yapılan ön inceleme neticesinde şikâyet dosyasının Kamu Başdenetçisine sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

OLAY VE OLGULAR

I. ŞİKÂYETİN KONUSU, HUKUKİ SEBEPLER VE İSTEMİN ÖZETİ

A. Şikâyetin Konusu

3. 2013 YGS Sınavına giren . . . / . . .'in, sınavda yaşadığı panik atak ve aşırı stres sonucu sınavı yarıda bırakıp çıkmak zorunda kaldığından, bu uygulamaya son verilmesi ve mağduriyetin giderilmesi hakkındadır.

B. Hukuki Sebepler

4. 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun,

5. Adayların ve Sınav Görevlilerinin Sınav Binalarına Giriş Koşullarına İlişkin Yönetmelik,

6. 2009 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu,

7. 2013 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu,

8. T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Aday El Rehberi,

9. Sınav Uygulamalarına İlişkin Güvenlik Tedbirleri (30.01.2013)

C. İstemin Özeti

10. 2013 YGS Sınavına giren . . . / . . .'in, sınavda yaşadığı panik atak ve aşırı stres sonucu sınav esnasında rahatsızlanıp lavabo ihtiyacının ortaya çıktığı, ancak salon sınav görevlilerine durumu iletildiğinde, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezinin Sınav Uygulamalarına İlişkin Güvenlik Tedbirleri gerekçe gösterilerek sınav salonundan dışarı çıkması halinde tekrar salona dönemeyeceğinin belirtilmesi üzerine, adayın sınavı yarıda bırakıp çıkmak zorunda kaldığından, bu uygulamaya son verilmesi ve yaşanan mağduriyetin giderilmesi talep edilmektedir.

II. ŞİKÂYET KONUSU OLAYLAR

A. Dosyadaki Bilgi ve Belgelerin Özeti:

11. Şikâyet dosyası içeriğinde yer alan;

- a) Şikâyet dilekçesi,
- b) 18.03.2013 tarihli . . . Devlet Hastanesinden alınan rapor,
- c) 30.01.2013 tarihli Sınav Uygulamalarına İlişkin Güvenlik Tedbirleri,
- d) ÖSYM Aday El Rehberi,
- e) Adayların ve Sınav Görevlilerinin Sınav Binalarına Giriş Koşullarına İlişkin Yönetmelik,
- f) Başbakanlık Makamına yazılan dilekçe (BİMER),
- g) ÖSYM nin verdiği cevap,
- h) 2009 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu,
- i) Kurumumuzca Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına yazılan 20.06.2013 tarihli ve 1885 sayılı bilgi-belge isteme yazısı,
- j) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı Sınav Hizmetleri Daire Başkanlığının 03.07.2013 tarihli ve 17090 sayılı cevabi yazısı ile, Adayların ve

Sınav Görevlilerinin Sınav Binalarına Giriş Koşullarına İlişkin Yönetmeliğin 26.09.2012 tarihli ve 28423 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak ÖSYM nin yaptığı tüm sınavlarda uygulamaya alındığını, . . . / . . . 'in 24.03.2013 tarihinde yapılan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretime Geçiş Sınavına (YGS) katılmış olduğu salona ait Salon Sınav Tutanağında yapılan incelemede herhangi bir bilgi notuna rastlanmadığı, sınav görevlilerinin Sınav Uygulama Yönergesi ve diğer talimatlar doğrultusunda görev yaptığı, kişiye yönelik kasti bir durumun söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

- k) Kurumumuzca Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına 05.08.2013 tarihinde tekrar bir yazı yazılarak daha önceki yazımızda talep edilen bazı hususlara cevap verilmediği belirtilmiş, ilgili Kurumdan daha teferruatlı açıklama yapılması istenmiştir.
- l) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı Sınav Hizmetleri Daire Başkanlığının 19.08.2013 tarihli ve 23984 sayılı ikinci cevabi yazısı ile, sınav başladıktan sonra adayların tuvalet, su vb. ihtiyaçları için sınav salonundan dışarı çıkmaları, sınav salonuna geri alınmaları ve sınavın toplam süresinin ¾ lük kısmı tamamlanmadan salondan ayrılan adayın binada bekletilmesi gibi kısıtlamalar sınavın güvenliği açısından alınmış tedbirler olduğunu, geçmiş dönemlerde sınav görevlileri ve emniyet soruşturma raporlarından edinilen tespitler neticesinde böyle bir uygulamanın başlatıldığını, başvuru sırasında herhangi bir engel durumu olan adaylardan engel durumlarını belgeleyen raporu ÖSYM'ye ulaştırdıkları takdirde, ilgili adayın salon atamasının buna yönelik olarak yapıldığını, eğer adayın başvuru sırasında herhangi bir engel durumu yok fakat, sınav sırasında acil bir rahatsızlığı gündeme gelirse (bayılma, kuma veya doktor müdahalesi gerektiren bir rahatsızlık vb.) durumlarında salon önünde görevlilerin gözetiminde ihtiyaçlarının giderilmesi vb.) gereken önlemlerin alındığını, sınav binalarına ve sınav salonlarına adayların alınması ile ilgili önlemler, öncelikle sınav güvenliği ve sınav düzeni ile adayların sınav motivasyonunu bozmayacak bir şekilde olması önceliğine dayalı olarak alındığını vb. belirtmiştir.

B. Olaylar

12. Şikâyetçi . . . / . . . 'in, Velisi . . . / . . . , 24.03.2013 tarihinde Yükseköğretime Geçiş Sınavına (YGS) giren çocuğunun sınavda yaşadığı panik atak ve aşırı stres sonucunda sınav ortasında rahatsızlandığı ve tuvalet ihtiyacının oluştuğunu, çocuğunun bu ihtiyacını gidermek istediğini belirttiğinde, sınav komisyonu tarafından ÖSYM nin hazırladığı Sınav Uygulamalarına İlişkin Güvenlik Tedbirleri ve adaylara dağıtılmış olan ÖSYM Aday El Rehberinde belirtilen sınav güvenliği nasıl sağlanmaktadır bölümünde yer alan açıklamalar gereğince ilgilinin bu ihtiyacını karşılamasının mümkün olmadığını, sınav salonundan çıkılması durumunda tekrar sınav salonuna dönemeyeceğinin belirtilmesi üzerine, . . . / . . . 'in de rahatsızlığının şiddetinin artması sebebiyle sınav salonunu terk etmek zorunda kalması üzerine, söz konusu durumu 25.03.2013 tarihinde Başbakanlık BİMER'e internet üzerinden ilettiğini, BİMER'in konuyu 302..... evrak no su ile ÖSYM'ye aktardığını ifade etmektedir.

13. ÖSYM tarafından e-posta yoluyla "Başkanlığımıza yapmış olduğunuz başvurunuz incelenmiştir. Sınavlarla ve tercihlerle alakalı bilgilere ilgili sınav ve tercih kılavuzlarından, kılavuz yayımlanmayan sınavlarda ise "Sınava İlişkin Genel Bilgiler Temel İlke ve Kurallardan" erişebilirsiniz" şeklinde açıklama getirilmiştir.

14. Şikâyet konusuna benzer durumun 2009 yılında diğer çocuğunun başına geldiğini, ihtiyacının sınav gözetmenlerinin eşliğinde giderildiğini ve sınava devam ettiğini, ÖSYM'nin bu uygulamayı daha sonra kaldırdığını, bunun haksız bir uygulama olduğundan bahseden Şikâyetçi, ÖSYM'nin bahse konu haksız uygulamaya son vermesini ve çocuğunun yaşadığı mağduriyetin giderilmesini, gerekirse sınavın yenilenmesini talep etmektedir.

15. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, Sınav Hizmetleri Daire Başkanlığının 03.07.2013 tarihli ve 17090 sayılı cevabi yazısı ile, ÖSYM nin yaptığı tüm sınavlarda 26.09.2012 tarih ve 28423 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Adayların ve Sınav Görevlilerinin Sınav Binalarına Giriş Koşullarına İlişkin Yönetmeliğin uygulandığından bahisle bu konunun gerek Sınav Uygulama Yönergeleri ve Kılavuzlar ile gerekse de internet yoluyla kamuoyunun bilgilendirildiğini ifade etmektedir. İlgili idare bahse konu yazıda . . . / . . .'in 24.03.2013 tarihindeki Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretime Geçiş Sınavına (YGS) katılmış olduğu salona ait Salon Sınav Tutanağında yapılan incelemede herhangi bir bilgi notuna rastlanmadığını vurgulayarak sınav görevlilerinin Sınav Uygulama Yönergesi ve diğer talimatlar doğrultusunda görev yaptıklarını ve kişiye yönelik kasti bir durumun söz konusu olmadığını özellikle belirtmektedir.

16. İlgili idare 19.08.2013 tarihli ve 23.... sayılı ikinci cevabi yazısı ile de adaylardan engel durumlarını belgeleyen raporu ÖSYM'ye ulaştırdıkları takdirde, ilgili adayın salon atamasının buna yönelik olarak yapıldığını ifade etmektedir. Şayet adayın başvuru sırasında herhangi bir engel durumu yok fakat, sınav sırasında acil bir rahatsızlığı gündeme gelirse (bayılma, kusma veya doktor müdahalesi gerektiren bir rahatsızlık vb.) rahatsızlık durumuna göre (ambulans ile hastaneye gönderilmesi, binaya doktor çağrılarak müdahale yapılması, kusma ve bayılma durumlarında salon önünde görevlilerin gözetiminde ihtiyaçlarının giderilmesi vb.) gereken önlemlerin alındığı ifade edilen bahse konu yazıda ayrıca sınav binalarına ve sınav salonlarına adayların alınması ile ilgili önlemler, öncelikle sınav güvenliği ve sınav düzeni ile adayların sınav motivasyonunu bozmayacak bir şekilde olması önceliğine dayalı olarak alındığı ifade edilmektedir.

III. ŞİKÂYET KONUSU İLE İLGİLİ MEVZUAT

14. Konu kapsamında;

- a) Anayasanın 13, 42 ve 130 uncu maddeleri,
- b) 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun,
- c) Adayların ve Sınav Görevlilerinin Sınav Binalarına Giriş Koşullarına İlişkin Yönetmelik,

Tetkik edilmiştir.

17. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42 nci maddesinde, “ Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.” hükmü yer almaktadır.

18. 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun

“Sınav güvenliği” başlıklı 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasında;

“Sınav güvenliğinin sağlanması amacıyla, genel kolluk görevlileri ile bunların gözetiminde olmak üzere özel güvenlik görevlileri, herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın, adayların ve sınavın yapıldığı binaya girme hakkına sahip olan diğer kişilerin üstünü ve eşyasını teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol etmeye ve aramaya yetkilidir. Adayların ve sınav görevlilerinin sınav binalarına giriş koşulları yönetmelikle düzenlenir.” hükmü yer almaktadır.

19. Adayların ve Sınav Görevlilerinin Sınav Binalarına Giriş Koşullarına İlişkin Yönetmeliğin adayların sınav binasına girişleri başlıklı 10 uncu maddesinde adayların sınav binalarına girişlerinde uygulanacak usul ve esaslar belirlenmiştir. Buna göre;

-Adaylar ÖSYM tarafından belirlenen sınav binaları ve salonları dışında başka bir yerde sınava alınmaz. Sınav görevlileri adayların sınava gireceği binalar ve salonlar ile ilgili Başkanlığın izni olmaksızın değişiklik yapamaz.

-Adaylar sınav binalarına güvenlik görevlilerince elle ve/veya teknik cihazlarla aranılarak, güvenlik görevlilerince ve/veya sınav görevlilerince istenen belgeler kontrol edilerek alınır.

-Sınav binalarında adayların yanlarında sadece sınava giriş belgeleri, kimlik kartları ve Başkanlık kararıyla sınav salonuna girmesine izin verilen alet/cihazlar ile sağlık kurulu raporu ile kanıtlanmış hastalığı olanların Başkanlığın iznine tabi ilaç ve gıdalar bulunabilir.

-Adaylar, sınava giriş belgesinde gösterilen; bina, salon, sınav tarihi ve saatinde sınavlara girmek zorundadır.

-Sınav sırasında sağlık kurulu raporu ile tuvalet ihtiyacını karşılamak zorunda olan adaylar hariç olmak üzere her ne sebeple olursa olsun adaylar tuvalet ve benzeri ihtiyaçları için kısa bir süre için de olsa sınav salonundan çıkamaz. Sınav salonundan çıkan aday kesinlikle bir daha sınav salonuna alınmaz. Sağlık nedeniyle sınav süresince tuvalet ihtiyacı olanlar, bu durumlarını belirtir geçerli sağlık kurulu raporunu ilgili sınava ait kılavuzunda belirtilen sürede veya Başkanlıkça belirlenen ek sürelerde Başkanlığa bildirmek zorundadır. Bu durumda olan adaylar kendilerinin ayrı bir salonda sınava alınmalarını talep edebilirler. Durumunu bildirmeyen adayların sınav salonları görevliler tarafından değiştirilmez.

-Sınav süresinde sağlık durumunu tehlikeye atacak sürekli rahatsızlığı bulunan adaylar, üniversite veya tam teşekküllü devlet hastanesinden alınmış sağlık kurulu raporlarının bir örneği ile sınavda kullanılmak zorunda olduğu araç ve gereç bilgilerini sınav başvuruları sırasında başvuru merkezlerine veya Başkanlığa vermek zorundadır.

-Başvuru işlemleri tamamlandıktan sonra; sağlık veya psikolojik durumu ya da fiziksel görünümünde değişiklik meydana gelen adaylar, durumlarını tam teşekküllü devlet hastanesi ve/veya üniversite hastanesinden alacakları sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmek şartıyla ilgili Kılavuzda belirtilen süreler içerisinde Başkanlığa dilekçe ile başvurduklarında, söz konusu adaylara durumlarına uygun sınav salonu belirlenir. Kılavuzda belirtilen tarihten sonra; trafik kazası, düşme ve benzeri nedenlerle vücudunun herhangi bir yerinin alçıya alınması, kemoterapi tedavisinden dolayı saç ve/veya kaşların dökülmesi ve benzeri nedenlerle fiziksel görünüşlerinde değişiklik meydana gelen adaylar, sınavdan önce tam teşekküllü devlet hastanesi ve/veya üniversite hastanelerinden alacakları resmi sağlık kurulu raporunu dilekçeyle birlikte Başkanlığa göndermeleri halinde Başkanlıkça özür durumlarına uygun başka bir salonda sınava alınabilirler.

IV. İNCELEME, ARAŞTIRMA ve SONUÇ

A. Şikâyetçinin İddiaları

20. . . . / . . . 'in, Velisi . . . / . . . , 2013 YGS Sınavına giren çocuğunun, sınavda yaşadığı panik atak ve aşırı stres sonucu sınav esnasında rahatsızlanıp lavabo ihtiyacının ortaya çıktığı, ancak salon sınav görevlilerine durumu ilettiğinde, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezinin Sınav Uygulamalarına İlişkin Güvenlik Tedbirleri gerekçe gösterilerek sınav salonundan dışarı çıkması halinde tekrar salona dönemeyeceğinin belirtildiğini bunun üzerine, çocuğunun sınavı yarıda bırakıp çıkmak zorunda kaldığını, bu uygulamaya son verilmesi ve mağduriyetin giderilmesini talep etmektedir.

B. İlgili İdarenin Bilgi ve Belgeleri

21. Konu kapsamında Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının 03.07.2013 tarihli ve 17090 sayılı cevabi yazısı ve ekleri Kurumumuza gönderilmiştir.

Söz konusu bilgi ve belgelerin tetkikinden;

-.....006 numaralı Salon Sınav Tutanağı,

-26.09.2012 tarihli ve 28423 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Adayların ve Sınav Görevlilerinin Sınav Binalarına Giriş Koşullarına İlişkin Yönetmelik,

-Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının 19.08.2013 tarihli ve 23984 sayılı ikinci cevabi yazısı Kurumumuza gönderilmiştir.

V. HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Hukuka Uygunluk Denetimi Yönünden

22. 2013 YGS Sınavına giren adayın, sınavda yaşadığı panik atak ve aşırı stres sonucu sınav esnasında rahatsızlanıp lavabo ihtiyacının ortaya çıktığı, ancak salon sınav görevlilerine durumu ilettiğinde, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezinin Sınav Uygulamalarına İlişkin Güvenlik Tedbirleri gerekçe gösterilerek sınav salonundan dışarı çıkması halinde tekrar salona dönemeyeceğinin belirtilmesi üzerine, adayın sınavı yarıda bırakıp çıkmak zorunda kalmasına ilişkin uygulama ile ilgili olarak aşağıdaki açıklamaların yapılması uygun görülmüştür.

23. 2547 sayılı Yükseköğretim Yasasının "Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin Kuruluş, İşleyiş ve Görevleri" başlıklı 10 uncu maddesinde, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin, Yükseköğretim Kurulunun tespit ettiği esaslar çerçevesinde yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınması amacıyla sınavları hazırlayan ve yapan, öğrenci isteklerini de göz önünde tutarak Yükseköğretim Kurulunun tespit ettiği esaslara göre değerlendiren, öğrenci adaylarının yükseköğretim kurumlarına yerleştirilmesini sağlayan ve bu faaliyetlerle ilgili araştırmaları ve diğer hizmetleri yapan Yükseköğretim Kuruluna bağlı bir kurum olduğu, yine aynı Yasanın "Yükseköğretime Giriş" başlıklı 45 inci maddesinde ise, öğrencilerin Devlet Yükseköğretim Kurumlarına, esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilen sınavla girecekleri, sonuçların değerlendirilmesinde adayların ortaöğretimdeki başarılarının dikkate alınacağı belirtilmiştir.

24. Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre “herkes eğitim hakkına sahiptir... Yükseköğretim, yeteneklerine göre herkese tam bir eşitlikle açık olmalıdır.” şeklinde, Avrupa Konseyinin İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmeye (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) Ek Protokolünün “Eğitim Hakkı” başlıklı 2. Maddesine göre de “hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz.” Bu düzenlemeye eşdeğer olarak T. C. Anayasasının “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42. maddesi “kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz” hükmünü içermektedir.

25. ÖSYM tarafından Kurumumuza gönderilen bilgi ve belgelerin tetkiki sonucunda şikâyetçinin sınav esnasında rahatsızlanıp dışarı çıktığına dair bir bilgiye ya da herhangi bir tutanağa rastlanılmamış olup, ÖSYM tarafından şikâyetçiye cevabi gönderilen e-postada sınavlarla ilgili bilgilere ilgili sınav kılavuzundan erişilebileceği, kılavuzların ÖSYM’nin internet adresinde yayınlandığı belirtilmiştir.

26. ÖSYM tarafından Kurumumuza gönderilen ikinci yazıda, sınav başladıktan sonra adayların sınav salonundan dışarı çıkmasına getirilen kısıtlamanın, soruların sözlü veya yazılı olarak dışarıya çıkartılmasının önlenmesi amacıyla, sınav güvenliği açısından alınmış bir tedbir olduğu, ayrıca geçmiş dönemlerde sınav görevlileri ve emniyet soruşturma raporlarından edinilen tespitler neticesinde böyle bir uygulama başlatıldığı, başvuru sırasında herhangi bir engel durumu olan adaylardan engel durumlarını belgeleyen raporu ÖSYM’ye ulaştırdıkları takdirde (tuvalet çıkma isteği, ortopedik engel durumu varsa giriş kata veya asansörlü binalara atamalarının yapılması, görme engelli adaylara okuyucu/işaretleyici verilmesi gibi) ilgili adayın salon atamasının buna yönelik olarak yapıldığı, eğer adayın başvuru sırasında herhangi bir engel durumu yok fakat sınav sırasında bayılma, kusma veya doktor müdahalesi gerektiren bir rahatsızlık gibi acil bir rahatsızlığı gündeme gelirse gereken önlemlerin alındığı, adaylardan gelen şikayetler dikkate alınarak konu ile ilgili araştırmaların yapıldığı ve Yönetim Kuruluna rapor olarak sunulduğu, Yönetim Kurulu raporlarının internet sitelerinde duyurulduğu, söz konusu önlemlerin öncelikle sınav güvenliği ve adayların sınav motivasyonunu bozmayacak bir şekilde olması önceliğine dayalı olarak alındığını, ayrıca sınav güvenliğini bozmayacak nitelikteki aday taleplerinin sınav görevlileri ve emniyet görevlilerinden gelen görüş ve raporlar doğrultusunda işleme alındığı hususları yer almaktadır.

27. 2013 Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Aday El Rehberinde, sınav sırasında adayların sınav salonlarını terk edip geri dönmelerine müsaade edilemeyeceği, tuvalet gitmenin yasak olduğu, bu amaçla da olsa salonu terk eden aday tekrar salona alınmayacağı, alınsa bile sınavının geçersiz sayılacağı, sağlık sorunları nedeniyle sınav süresince tuvalet gitmeleri zorunlu olan adayların bu durumlarını geçerli sağlık kurulu raporu ile ÖSYM’ye bildirerek, kendilerinin özel bir binada sınava alınmalarını talep edebilecekleri belirtilmiştir.

28. Bu itibarla, ÖSYM nin 2013 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Aday El Rehberi ve Sınav Uygulamalarına İlişkin Güvenlik Tedbirlerinin sıkı olduğu, sınav esnasında stresin de tetiklediği ve tuvalet vb. gibi temel insani ihtiyaçların giderilmesi talebinin doğal olduğu düşünülmekte ve bu tür durumlarla ilgili olarak yeni tedbirlerin üzerinde çalışılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

29. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu, Adayların ve Sınav

Görevlilerinin Sınav Binalarına Giriş Koşullarına İlişkin Yönetmeliğe, 2009 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu ve 2013 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunun ilgili bölümleri tarafımızca araştırılmış olup, ÖSYM nin 24.03.2013 tarihinde yapılan Yükseköğretime Geçiş Sınavında sınavların açılması, sınavların yapılması vb. uyguladığı kurallar bütünü açısından hukuka aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

B. Hakkaniyete Uygunluk Denetimi Yönünden

30. Anayasa şahıslara ve idarelere yetki verirken bunun karşılığında da sorumluluklar yüklemekte olup, YGS sınavının ve sınav sonrası işlemlerin sağlıklı yürütülmesini teminen önlemler almak, mevzuata aykırı bir işlemin tespiti halinde kişilere gerekli yaptırımları yapmak ÖSYM'ye verilmiş bir sorumluluktur. İdare sınava ilişkin görevini yaparken tesis edilen işlemlerin usulüne uygun ve hakkaniyete uygun yürütmesinden de sorumludur.

31. Yukarıda yer verilen hükümler ve tarafımızca yapılan araştırmalar neticesinde Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının şikâyetçinin de katıldığı sınavlarda ve diğer sınavlarda almış olduğu güvenlik tedbirlerinin doğal olarak sıkı olduğu ancak birtakım temel insani ihtiyaçların karşılanmasına yönelik çalışma yapılarak tedbir alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

C. İyi Yönetim İlkelerine Uygunluk Yönünden

32. Diğer taraftan, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde "Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." hükmü yer almaktadır.

33. ÖSYM Bilgi Edinme Birimi tarafından şikâyetçiye verilen cevabi e-posta incelendiğinde, sınavlarla ilgili bilgilere ilgili sınav kılavuzundan erişilebileceği belirtilmiş ancak şikâyetçinin özel durumuna ilişkin olarak aydınlatıcı açıklamalar yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu durum, idarenin şikâyetçinin bilgi edinme hakkını yeterince karşılamadığını göstermektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

34. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. İlgili İdarenin İşlemine Karşı Yargı Yolu

35. 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40.maddesinin 2.fıkrasında, “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı (2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7/1 maddesi uyarınca özel kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hallerde) 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde Ankara İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle; Şikâyetin kısmen kabulü ile T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM) tarafından uygulanan sınav güvenlik tedbirlerinin yasanın ilgili idareye verdiği bir görev olduğu ve daha önce yaşanan tecrübelerden dolayı güvenlik tedbirlerinin çok sıkı bir şekilde uygulanmasının bir gereklilik olduğu görülmekle birlikte, sınav sırasında aşırı stres ya da başka bir nedenden kaynaklanabilecek temel insani ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olarak uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve Anayasa'da yer alan eğitim ve öğretim hakkı çerçevesinde yasal düzenlemelere gidilmesi hususunda ÖSYM'ye TAVSİYEDE bulunulmasına, diğer yandan şikâyetin kısmen reddi ile sınavın yenilenmesi yönündeki talebin reddine,

6328 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, merciince bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna, bu kararın şikâyetçiye ve Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına tebliğine, Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi